

KYSY!

Pauli Ruonala

vastaa

Sarjainfon kysymys- ja vastauspalstalle saa lähettää kysymyksiä ja kommentteja. Lähetä viestisi suoraan päätoimittajalle sähköpostitse sarjainfo@kaapeli.fi tai etanapostitse Ville Hänninen, Laivalahdenkaari 22 C 46, 00810 Helsinki.

Kristilliset sarjakuvat

Moi vaan, Sarjainfon toimitus... Kerrotteko, ketkä tekevät Isä Ruben -sarjakuvaa? Mitä muita kristillishenkisiä sarjakuvia Suomessa ilmestyy tai on ilmestynyt?

Isä Ruben aloitti ilmestymisensä vuonna 1969, Kirkko ja Kaupunki -lehdessä vuodesta 1971. Sarjaa tekevät nimimerkit Sansibar Sedan ja Balahar Torm (Pertti Poutanen ja Tapani Markkula). Sarjasta on julkaistu neljä kokooma-albumia: Isä Ruben (1977), Vippaa Ane, Isä Ruben (1979), Isä Ruben ja ekoane (1996), Isä Ruben ja polvilumpion perintö (2000). Samoilta tekijöiltä on ilmestynyt Pastori Nakki ja sortin sakkii 1982.

Muita merkittäviä kristillisiä sarjakuvia:

Martti Pentti: Esra Elovainio, lähetyssaarnaaja. Lähetyssanomalehdessä 1981 alkaen. (2 albumia).

Juba (Jussi Tuomola, Viivin ja Wagnerin piirtäjä, Puupää-palkittu) on tehnyt alan sarjoja mm. Joka Poika -lehteen.

Suomessa kristillisiä sarjakuvia on tehty useita erilaisia, suurin osa lapsille suunnattuja, mutta useimmat ovat olleet

Martti Pentti: Esra Elovainio.

lyhytikäisiä ja ei-niin-tyvätasoisia tilauksia. Kristilliset ovat perinteisesti olleet konservatiivisia ja luottaneet enemmän "perinteisiin" medioihin. Isä Ruben on harvoja aikuisille suunnattuja kristillisiä sarjakuvia.

Rudolf Koivu sarjakuvatekijänä

Rudolf Koivu on kuulemma tehnyt joskus sarjakuvia. Mitä ja minne?

Rudolf Koivu (1890-1949) on parhaiten tunnettu satujen kuvittajana, mutta hän teki myös sarjakuvia Raul Roineen käsikirjoituksiin perinteiseen tyyliin, ilman puhekuplia. Seuraavat albumit sisältävät alunperin lehdissä julkaistuja sarjoja. Albumit olivat pankkien lapsille suunnattua säästämispropagandaa.

Esko ja Osku / Raul Roine; kuvittanut Rudolf Koivu; kansi Toivo Fahlenius. Suomen säästöpankkiliitto, 1951, 32 s.; 21 cm. Säästöpankkiliitto julkaisi myös ruotsinkielisen version nimellä Nisse och Nasse.

Kurre: 1 vihko / Raul Roine; kuvittanut Rudolf Koivu; kansi Toivo Fahlenius. Suomen säästöpankkiliitto, 1952, 16 s.; 21 cm. Kurre ja Kirre -sarjaa ilmestyi 9 osaa vuosina 1952-1957, kaikista tehtiin myös ruotsinkieliset versiot.

Sadepisaroiden seikkailut / Raul Roine; kuvittanut Rudolf Koivu. Suomen säästöpankkiliitto, 1938, 32 s. Ruotsinkielinen rinnakkaisteos: Vattendropparnas äventyr.

Suomalaista propagandaa

Kuinka suomalaiset sarjakuvatekijät osallistuivat Suur-Suomi-projektiin? Eli tehtiinkö toisessa maailmansodassa propagandasarjakuvaa? Millaista?

Heikki Kaukoranta vastaa: Kävin aika-

naan läpi aikakaus- ja sanomalehtiä kun tein

Sarjakuvat-teosta. Silloin ei vastaani tullut varsinaista sotapropagandasarjakuvaa. Ajankohtaisia aiheita suomalaisissa sarjakuvissa kyllä oli ja käsittelytapa sellainen, että niitä ei olisi voitu julkaista uusintoina ennen 1990-lukua. Seikkailupuoli korostui niissä enemmän kuin politiikka. Henrik Tikkanen ja Erkki Tanttun töissä tilannekomiaa.

Muistutan, että kaikkea Suomessa julkaistua en ehtinyt silloin käydä läpi eli tutkittavaa piisaa. Merkittävimmät sota-aikana tehdyt ja aikaan sijoittuvat sarjakuvat olivat:

Egon Meuronen (s. 1922, Puupää-hattu vuonna 1996) teki Helsingin Sanomiin Syöksypommittajat-sarjaa 1943-44, käsikirjoitus oli Rolf Dahlgrenin.

Tämä lienee ollut ensimmäinen suomalainen päivittäinen jatkosarjakuva.

Erkki Tanttu (1907-1985, Puupää-hattu 1982): Rymy-Eetu, sota-aikaisia sarjoja on

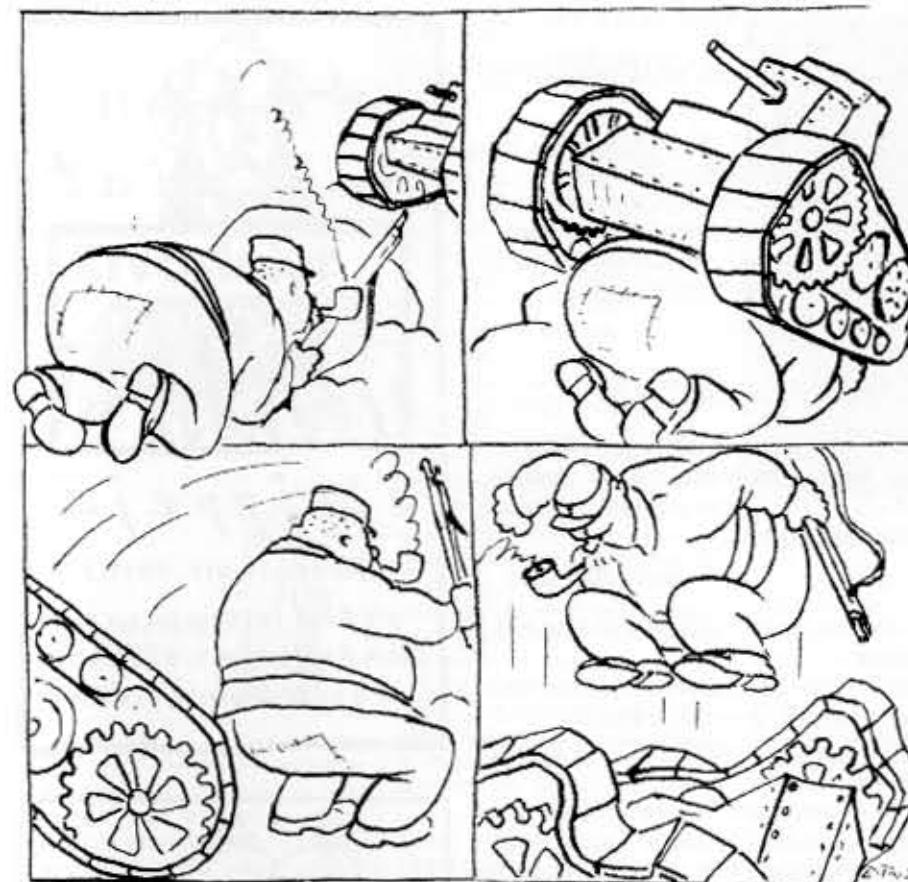
julkaistu uudestaan kirjassa Rymy-Eetu ryssän kauhu (Otava, 1999).

Ami Hauhio: Ismo Lento, rajaseudun poika

Ami Hauhio: Tullivartija Topi Valpas Henrik Tikkanen: Sotamies Paukku-

Lisäisin tuohon Heikin katsaukseen, että suomalaiset eivät innostuneet pelkkään vastapuolen mollaamiseen perustuvasta propagandasta, jonka malliesimerkki on Pallen "Silmien välillä". Olavi Paavolainen muisteli teoksessaan 'Synkkä yksinpuhelu' että 'Silmien välillä' ei saavuttanut suosiota sotilaiden eikä siviilien keskuudessa eikä sotilaita saatu yhtymään lauluilloissa sen kertosaakeeseen. Sodan

Erkki Tanttun Rymy-Eetu voimansa tunnossa.

jälkeen laulu saavutti enemmän suosiota, esimerkiksi kokoomusnuoret esittivät sitä 1990-luvulla muiden "isänmaallisten" laulujen kanssa juhlatilaisuuksien jatkoilla. Mutta se on jo toinen tarina.

Spice Girls -sarjakuva

Onko Spice Girlseistä tehty sarjakuvaa? Entä muista suosituista bändeistä? Jenna

Onhan siitä. Merkittävin on Fantagraphicsin vuonna 1999 julkaisema lehti Spice Capades, kuuluisimmat tekijät Peter Bagge, Gilbert Hernandez, Ivan Brunetti, Mike Diana. Sarjat eivät kerro itse yhteisestä vaan ne parodioivat sitä tai kertovat yhtyeen tosi hartaista ihailijoista. Lehtiartikkelien mukaan lehti on hauska mutta ei sovellu yhtyeen normaaliin, 10-13-vuotiaiden ihailijoiden luettavaksi. Spice Girlseistä ammentaa aihepiirinsä puolesta myös Peter Bagge & Gilbert Hernandezin DC:lle tekemä kerran kuukaudessa ilmestyyvä Yeah-lehti, joka kertoo "universumin suosituimmasta pop-yhtyeestä".

Englantilainen Steve McGarry on tehnyt Spaisareista perinteisemmän sarjan johonkin sikäläiseen nuortenlehteen. Sitä voi katsella netistä tekijän kotisivulta <http://www.stevemcgarry.com/archives/spicegirls.asp>

Hän on tehnyt myös Backstreet Boys- ja Oasis-yhtyeistä kertovia sarjakuvia. Eri yhtyeistä kertovia sarjakuvia näkyy toi-

sinaan, mutta usein ne ovat rahat pois-tyylisiä tilaustöitä, joita myydään bändin nimellä. Marvel julkaisi 90-luvulla Bob Marley -albumin ja Neil Gaiman käsikirjoittaman kolmiosaisen Alice Cooper-tarinan.

Matin ja Jussin arvo

Olisin tässä kyselyt josko olisi tietoa sarjakuvasta Matti Mainio ja Jussi Juonio. Tai paremminkin lehden arvoa, se kun on vuodelta 1948.

Seura-lehti julkaisi 1939-1948 neljä numeroa Matti Mainio ja Jussi Juonio-nimistä lehteä, jossa julkaistiin muitakin sarjakuvia. Hyväkuntoisesta kappaleesta saa maksaa useampia satasia.

Aseiden nimistä

Voiko omissa sarjakuvissa mainita aseiden merkkejä vai saako tällä tavalla valmistajan vihat nis-kaansa?

Kyllä voi, näin tehdään seikkailusarjakuvissa jatkuvasti. Elokuva-alalla valmistajat jopa maksavat siitä, että saavat tavaransa kuvaan mukaan. Sitä kutsutaan "tuotesijoitteluksi" (product placement). Katsopa viimeisimpiä James Bond-elokuvia, Tom Hanksin tähdittämää Cast Away -leffaa tai jopa Kotikadun ja Salattujen elämien

kaltaisia kotimaisia tv-sarjoja sillä silmällä.

Toisaalta tuotemerkit ovat tekijänoikeuden suojaamia kuten fiktiivisten henkilöiden nimetkin. Tanskalaiset Deleuran-veljekset tekivät 70-luvulla parodista sarjaa kahdesta salapoliisista nimeltä Pirelli & Firestone. Molemmat samannimisten autonrenkaiden valmistajat lähettivät tanskalaiselle kustantajalle valituskirjeen. En muista, johtiko se mihinkään muutoksiin, kokooma-albumit ainakin ilmestyivät tällä nimellä.

Piirtimistä

Päivää! Tarvitsisin hyviä neuvoja seuraavanlaiseen ongelmaan: Käytäisin mielelläni tussipiirintä piirtämiseen, mutta sen takerteleminen paperilla käy pidemmän päälle hermoille. Minulla aikasemmin olleella toisella terällä ei ko. ongelmaa ollut. Mikähän voisi olla vikana?

Tarmo Koivisto vastaa: Vikaa voi olla kolmessa eri kohdassa.

1. Käytät kuitupitoista paperia jonka pinta on vähän epätasainen. Sileäpintaiseen paperiin, johon on käytetty paljon savea täyteaineena, terä ei pääse tarttumaan. Jokainen piirtäjä taitaa käyttää omaa paperi-tussiterä-yhdistelmäänsä ja jos ei vielä ole löytänyt, etsi sitä oikeaa yhdistelmää. Toinen ei voi sanoa mikä olisi juuri sinulle sopiva terä-paperi-yhdistelmä.

2. Jos kyseessä on hiusterä, se on uutena terävä ja sitä voi hioa hienolla hiomakivellä varovasti tasaemmaksi. Uusi tussiterä on yleensä outo kädelle mutta sille käy niinkuin uusille kengille: ne kuluvat sopiviksi muutaman käyttökerran jälkeen.

3. Tussipiirintä ei käytetä kuten huopakynää tai mustetäytetekynää; sen pää ei ole pyöreä. Sitä ei voi työntää, sitä voi vain vetää. Muuten terä pyrkii auraamaan tiensä paperin kuitujen alle.

Muuten tussipiirtimen käyttö vaatii kärsivällisyyttä. Muista pestä ja kuivata

Matti Mainio ja Jussi Juonio.

terä välillä käyttöön pidentämiseksi. Asiaa käsiteltiin myös Ahlqvist-Kutilan teoksessa 'Piirrä sarjakuvaa'.

Sarjiksia Tukholmasta

Olen menossa Tukholmaan marraskuun lopussa ostamaan sarjakuvia, enkä tiedä yhtään liikettä siellä minne menisin. Tiedätkö sinä tai tiedätkö ketään henkilöä, joka tietäisi hyviä käytettyjen sarjakuvaliikkeiden nimiä ja osoitteita. Plees! Auta minua saamaan edes pari osoitetta jostakin. Luotan sinun asiantuntevaan apuusi.

Tukholmaan tutustumisen voisi aloittaa vaikka Sergelintorilta:

Serieteket, Kulturhuset, Sergels Torg 3. Serieteket on Tukholman kaupunginkirjaston sarjakuvaosasto, jossa pidetään usein alan näyttelyitä. Auki ti-su. Sieltä löytyy henkilö joka tietää Tukholman asioista. Häneen voi ottaa yhteyttä myös sähköpostilla: kristiina.kolehmainen@kulturhuset.stockholm.se (myös suomeksi).

Merkittävimmät uusia sarjakuvia myyvät liikkeet:

- Alvglans Bokhandel, Folkungagatan 84, T-bana-asemasta Medborgarplatsen itään. Nettisivu www.alvglans.se.

- Staffars serier, Bellmansgatan 26 A, St.Paulsgatanin kulmassa Söderissä. Nettisivu www.staffars.se.

- Akademibokhandeln, Mäster Samuelsgatan 32

Käytettyjä sarjakuvia myyvät mm. seuraavat liikkeet:

- Serieboden, Sven Vintappares gränd 2, Gamla Stan, Västerlånggatanin ja Stora Nygatanin välissä. Nettisivu www.geocities.com/WallStreet/4181/index4.html.

- SF-Bokhandeln, Västerlånggatan 48,

Gamla Stan. Etupäässä uutta ja käytettyä tieteiskirjallisuutta.

- Comics Heaven Ab, Stora Nygatan 25, Gamla Stan.

- Seriegrossisten, Upplandsgatan 50, lähellä T-banan asemaa Odenplan.

- Serieslussen ComicStrip, Bellmansgatan 26, St.Paulsgatanin kulmassa Söderissä.

- Stockholms Serie-och skivhandel, Sveavägen 104, lähellä T-banan asemaa Rådmanngatan.

Sarjakuvan levitys

Mitä kaikkia sarjakuvasyndikaatteja Suomessa toimii? Entä kuinka paljon on soveliaista pyytää stripeistä sanomalehdiltä?

Marko Alakruuvi

Suomessa toimii neljä sarjakuvasyndikaattia:

- Bulls Press, Keskuskatu 1 B, 00100 Helsinki, nettisivu www.bullspress.fi

- Tekstikuva, Tietäjantie 4, 02130 Espoo, puh 09-4558086

- PIB Copenhagen A/S, Reijo Rouvinen, Uudenmaankatu 1, 20500 Turku, nettisivu www.pib.dk. PIB on juuri julkaissut 100-vuotishistoriikin, joka on imuroitavissa nettisivulta pdf-muodossa, teksti on tanskaksi ja englanniksi. Sivuja on 88.

- Laaki-Sarjat Oy, PL 164, 00151 Helsinki, nettisivu www.laakisarjat.fi

Strippihintaa on mahdoton sanoa yleisesti: se riippuu lehden koosta, sarjan ilmestymistiheydestä (1 krt viikko on enemmän kuin 6 krt viikko)... Nyrkisääntö voisi olla, että alle 100 mk/strippeä on kohtuuttoman vähän, mutta jos julkaisu on kotiseudun paikallislehti, niin siinäkin voi olla lehdelle maksamista...

Lisää ja tarkemmin aiheesta voi lukea Sarjakuvantekijöiden selviytymisoppaasta (kts. mainos oikealla).

Arjen vartijat

strippejä

10 mk (sis. post.)

JYRKI HEIKKINEN
HAAPAVEDENTIE 23 B 27
57170 SAVONLINNA

Milloin on maksettava eläkemaksuja? Mitkä ovat tekijän oikeudet työhönsä? Mitä myyt, kun myyt sarjakuvia lehdille? Entä, jos saa jännetupittulehduksen? Perustaisiko osakeyhtiön vai avoimen yhtiön?

☆ Muun muassa näihin ja moniin muihin kysymyksiin vastaa Sarjakuvantekijän selviytymisoppas, tuki sarjakuvantekijälle työn ja toimeentulon karikoissa.

☆ Oppaan kirjoittaja Heikki Jokinen (heikki.jokinen@stellatum.fi) on Sarjakuvantekijät ry:n asiamies ja vapaa toimittaja, joka tuntee freelancereiden työn ja taistelun kiemurat.

☆ Pidä huoli oikeuksista! Tasi ja tilaa opas itsellesi nimelliseen 25 markan hintaan osoitteesta Sarjakuvantekijät ry, PL 130, 00121 Helsinki tai juhani.tolvanen@sanoma.fi

Tilaa Suuren Kurpitsan 12 sivuinen
20-vuotisjuhla-jättikatalogi!

Suuri Kurpitsa
PL 260
33101 Tampere